

I allmänhetens tjänst – tv och radio som ägs av alla

Berättelse

När du bor i Sverige möter du snart orden “public service”. Det är ett samlingsnamn för tre bolag: SVT (Sveriges Television), SR (Sveriges Radio) och UR (Sveriges Utbildningsradio). SVT gör tv, SR gör radio och UR gör program för skola och lärande. Tillsammans ska de erbjuda nyheter, kultur, barnprogram och mycket annat till hela befolkningen, i hela landet.

Det speciella med public service är att kanalerna inte lever på reklam, och att de inte ägs av ett vanligt företag. I stället betalas de med en så kallad public service-avgift. Den dras automatiskt via skatten, så du får ingen separat räkning hem och behöver inte göra någon egen inbetalning. Skatteverket sköter detta.

Alla som är över 18 år och bor och betalar skatt i Sverige betalar avgiften – även den som inte äger någon tv. Avgiften är inte lika för alla, utan beror på hur mycket man tjänar. För beskattningsåret 2026 är den högst 1 184 kronor per person och år. Den som tjänar mindre betalar mindre. (Tänk på att exakta belopp ändras från år till år, så de bör kontrolleras på nytt.)

Den här avgiften infördes den 1 januari 2019. Tidigare fanns en tv-avgift som betalades till ett företag som hette Radiotjänst, men den gällde bara den som hade en tv. Den nya avgiften skulle ge en mer stabil och långsiktig finansiering. Pengarna går till ett särskilt konto, och de får bara användas till public service – inte till något annat.

En viktig fråga är vem som egentligen bestämmer över bolagen. Svaret är att SVT, SR och UR ägs av en oberoende stiftelse, Förvaltningsstiftelsen, som bildades 1997. Den fungerar som en buffert, så att bolagen varken styrs av staten och politikerna eller av kommersiella företag. Man brukar säga att de ska hålla “armlängds avstånd”. Enligt radio- och tv-lagen ska sändningarna vara oberoende av politiska och ekonomiska intressen, och innehållet ska vara sakligt och opartiskt.

Hösten och vintern 2025 beslutade riksdagen och regeringen om nya villkor för åren 2026–2033. En stor del av uppdraget blev teknikneutralt. Det betyder att samma regler gäller oavsett om du tar del av innehållet via tv, radio eller en app på telefonen. Just orden “public service” betyder ungefär “i allmänhetens tjänst”. Tanken är att tv och radio ska finnas för hela befolkningen, inte bara för dem som kan eller vill betala extra.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
samlingsnamn	ett gemensamt namn för flera saker
befolkning	alla människor som bor i ett land
avgift	pengar man måste betala för något
inbetalning	när man betalar in pengar någonstans

ORD	FÖRKLARING
finansiering	hur något betalas; var pengarna kommer ifrån
stabil	trygg och säker; ändras inte så lätt
stiftelse	en organisation som äger och sköter något, ofta utan vinstsyfte
oberoende	fri; styrs inte av någon annan
armlängds avstånd	att hålla en lagom distans så ingen kan styra för mycket
opartisk	rättvis; tar inte parti för någon sida
teknikneutral	samma regler oavsett tv, radio eller app

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad är gemensamt för SVT, SR och UR?
  1. De är privata företag som lever på reklam.
  2. De är tre public service-bolag som ska finnas för hela befolkningen.
  3. De ägs av ett stort internationellt mediebolag.
2. Hur betalar man public service-avgiften?
  1. Man betalar en separat räkning varje månad.
  2. Den dras automatiskt via skatten.
  3. Man betalar bara om man äger en tv.
3. Varför infördes den nya avgiften 2019?
  1. För att färre skulle behöva betala.
  2. För att ge en mer stabil och långsiktig finansiering.
  3. För att politikerna skulle få bestämma mer.
4. Vad menas med att bolagen ska hålla "armlängds avstånd"?
  1. Att studiorna ska ligga långt från varandra.
  2. Att varken politiker eller företag ska kunna styra dem för mycket.
  3. Att man måste sitta en armlängd från tv:n.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Avgiften beror på hur mycket man tjänar.
  2. Alla i Sverige betalar exakt samma summa.
  3. Pengarna får bara användas till public service.
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Bara den som äger en tv behöver betala avgiften.
  2. Förvaltningsstiftelsen bildades 1997.
  3. SVT har flest tittare av alla kanaler i Sverige.
7. Texten säger att uppdraget blev "teknikneutralt" från 2026. Förklara med egna ord vad det betyder.
8. Varför kan det vara viktigt att public service är oberoende av både politiker och företag? Svara med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Hur fungerar tv och radio där du kommer ifrån? Finns det public service, statlig tv eller bara privata kanaler?

- Texten säger att public service ska vara oberoende av politiker och företag. Varför kan det vara viktigt för dem som tittar och lyssnar?
- Är det rättvist att alla över 18 år betalar avgiften, även de som inte har en tv? Tänk på både fördelar och nackdelar.
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv var du brukar få dina nyheter ifrån (tv, radio, internet eller annat) och varför du litar på just den källan.